

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

2009/2232(INI)

26.2.2010

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με τη διαφάνεια στην περιφερειακή πολιτική και στη χρηματοδότησή της
(2009/2232(INI))

Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

Εισηγητής: Μιχάλης Τρεμόπουλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	8

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη διαφάνεια στην περιφερειακή πολιτική και στη χρηματοδότησή της (2009/2232(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα της 174-178,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής¹,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής της 8ης Δεκεμβρίου 2006 για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης²,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 284/2009 του Συμβουλίου της 7ης Απριλίου 2009 σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής σχετικά με συγκεκριμένες διατάξεις που αφορούν τη δημοσιονομική διαχείριση³,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 397/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Μαΐου 2009 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης σε ό,τι αφορά την επιλεξιμότητα των επενδύσεων για την ενεργειακή απόδοση και την ανανεώσιμη ενέργεια στη στέγαση⁴,
- έχοντας υπόψη την απόφαση της 22ας Απριλίου 2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την απαλλαγή για την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2006, τμήμα III - Επιτροπή⁵,
- έχοντας υπόψη την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την απαλλαγή για την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2007, τμήμα III - Επιτροπή⁶,

¹ ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 25.

² ΕΕ L 371 της 27.12.2006, σ. 1.

³ ΕΕ L 94 της 8.4.2009, σ. 10.

⁴ ΕΕ L 126 της 21.5.2009, σ. 3.

⁵ ΕΕ L 88 της 31.3.2009, σ. 23.

⁶ ΕΕ L 255 της 26.9.2009, σ. 24.

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 19ης Φεβρουαρίου 2008 σχετικά με τη διαφάνεια στα δημοσιονομικά θέματα¹,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 21ης Οκτωβρίου 2008 σχετικά με τη διακυβέρνηση και την εταιρική σχέση στο εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, και μια βάση για τα σχέδια στον τομέα της περιφερειακής πολιτικής²,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 24ης Μαρτίου 2009 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού για τα διαρθρωτικά ταμεία 2007-2013: τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων για τις εθνικές στρατηγικές συνοχής και τα επιχειρησιακά προγράμματα³,
 - έχοντας υπόψη τη μελέτη που δημοσιεύθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τίτλο «Η πρωτοβουλία για τη διαφάνεια των δεδομένων και ο αντίκτυπός της στην πολιτική συνοχής»,
 - έχοντας υπόψη την Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής της 3ης Μαΐου 2006 σχετικά με την ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διαφάνεια (COM(2006)0194),
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2009 με τίτλο «Εικοστή ετήσια έκθεση για την υλοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων (2008)» (COM(2009)0617/2),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης (A7-0000/2010),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διαφάνεια (ΕΠΔ) εγκρίθηκε από την Επιτροπή το 2005 και ακολούθησε η δημοσίευση της Πράσινης Βίβλου το 2006 με στόχο τη βελτίωση της διαφάνειας και της υποχρέωσης λογοδοσίας της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, και λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τους δικαιούχους των πόρων της ΕΕ αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της ΕΠΔ,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στο πλαίσιο του συστήματος κοινής διαχείρισης, η διαχείριση της πληροφόρησης σχετικά με τους δικαιούχους των πόρων της ΕΕ πραγματοποιείται σε επίπεδο κρατών μελών και ότι, λόγω της απουσίας συγκεκριμένης υποχρέωσης από την ΕΕ ή ισχυρής «καθοδήγησης» από την Επιτροπή, το επίπεδο δημοσιοποίησης αυτών των πληροφοριών διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, καθιστώντας δύσκολη τη σύγκριση σε ευρωπαϊκό επίπεδο,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έχει διαπιστωθεί σύνδεση της ΕΠΔ με το ζήτημα των χρηματοοικονομικών και λογιστικών ελέγχων, οι οποίοι υπόκεινται σε αυστηρότερη ρύθμιση και έχουν δεσμευτικότερο χαρακτήρα,

¹ ΕΕ C 184 Ε της 6.8.2009, σ. 1.

² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2008)0492.

³ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P6_TA(2009)0165.

- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΠΔ πρέπει να ασκεί σημαντική επίδραση όσον αφορά τη διασφάλιση διαφανών εταιρικών σχέσεων στις αρχικές και μετέπειτα φάσεις του κύκλου προγραμματισμού της συνοχής, και ότι, εντούτοις, οι κανονισμοί δεν διευκρινίζουν τον συγκεκριμένο βαθμό συμμετοχής των εταίρων στις διάφορες διαδικασίες προγραμματισμού ούτε προσδιορίζουν επακριβώς τις ρυθμίσεις της συμμετοχής αυτής,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η εκ των προτέρων πληροφόρηση σχετικά με τις αποφάσεις της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση σημαντικών σχεδίων είναι ελλιπής και, συνεπώς, υπάρχει έλλειψη διαφάνειας, και ότι αυτή η κατάσταση πρέπει να διορθωθεί,
1. θεωρεί ότι η διαφάνεια όσον αφορά την πολιτική συνοχής και τον κύκλο προγραμματισμού της, η κατανομή των δαπανών και η πρόσβαση στην πληροφόρηση σχετικά με τους δυνητικούς δικαιούχους των διαρθρωτικών ταμείων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη των συνολικών στόχων της πολιτικής συνοχής και ότι, κατά συνέπεια, η διαφάνεια πρέπει να αποτελέσει κατευθυντήρια διατομεακή αρχή στο πλαίσιο της διαδικασίας προγραμματισμού της συνοχής·

Δημοσιοποίηση δεδομένων σχετικά με δικαιούχους χρηματοδότησης για τη συνοχή

2. σημειώνει με ικανοποίηση ότι, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΠΔ, στον ιστότοπο της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Επιτροπής δημοσιεύονται διαδραστικοί χάρτες, οι οποίοι παρέχουν συνδέσμους για τους καταλόγους των δικαιούχων του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής που διατίθενται στους αντίστοιχους εθνικούς ή περιφερειακούς ιστότοπους·
3. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να καταστήσουν αυτές τις βάσεις δεδομένων των κρατών μελών απολύτως συμβατές και να είναι δυνατή η αναζήτηση σε αυτές, προκειμένου να διευκολυνθεί η απόκτηση μιας πανευρωπαϊκής εικόνας των δεδομένων που παρουσιάζονται, με παράλληλη διατήρηση του τοπικού χαρακτήρα τους· εκτιμά ότι, σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο δίγλωσσων εκδόσεων (τοπική γλώσσα ή γλώσσες - αγγλική)·
4. τονίζει ότι η χρησιμότητα των δεδομένων που παρέχονται σχετικά με τους δικαιούχους πρέπει να βελτιωθεί από άποψη τόσο περιεχομένου όσο και παρουσίασης· καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να καθορίσει ένα λεπτομερέστερο και ρυθμιστικότερο σχέδιο, το οποίο θα προσδιορίζει επακριβώς τη δομή, τη μορφή και το περιεχόμενο των παρεχόμενων δεδομένων·
5. ζητεί την παροχή πρόσθετων ουσιαστικών πληροφοριών κατά τη δημοσίευση των καταλόγων των δικαιούχων· συνεπώς, προτείνει, πέραν των υφιστάμενων ελάχιστων απαιτήσεων, να εξεταστεί το ενδεχόμενο να συμπεριλαμβάνονται δεδομένα σχετικά με την τοποθεσία και τα πλήρη στοιχεία επικοινωνίας, περιλήψεις των εγκεκριμένων σχεδίων, οι μορφές στήριξης (π.χ. δάνεια, επιχορηγήσεις, επιχειρηματικά κεφάλαια κ.λπ.) και περιγραφή των εταίρων του σχεδίου (π.χ. νομική μορφή, μέγεθος κ.λπ.) στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης των δικαιούχων·
6. ζητεί, για προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, να παρατίθενται στους καταλόγους όλοι οι δικαιούχοι – και όχι μόνο οι κύριοι δικαιούχοι·

7. υπογραμμίζει ότι η πλήρης συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της ΕΠΔ μπορεί να διασφαλιστεί καλύτερα μέσω της επιβολής αυστηρότερων κανονισμών και κυρώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης·

Διαφάνεια και κοινή διαχείριση

8. καλεί την Επιτροπή να αποφασηθεί τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εφαρμοστούν οι αρχές της ΕΠΔ με επιχειρησιακούς όρους στο επίπεδο των επιχειρησιακών προγραμμάτων και των επικοινωνιακών σχεδίων τους·
9. υπογραμμίζει την ανάγκη να διατυπωθούν κανονισμοί και εκτελεστικοί κανόνες με τέτοιο τρόπο, ώστε οι διαδικασίες να καταστούν διαφανείς, να παρέχουν ευχερέστερη πρόσβαση στα διαρθρωτικά ταμεία σε δυνητικούς δικαιούχους και να μειώνουν τον διοικητικό φόρτο για τους συμμετέχοντες· επαναλαμβάνει τη θέση του σύμφωνα με την οποία οι διαφανείς και σαφείς διαδικασίες αποτελούν παράγοντες χρηστής διακυβέρνησης και επικροτεί, εν προκειμένω, τις προσπάθειες που έχει καταβάλει η Επιτροπή για την υποβολή προτάσεων απλοποίησης·
10. τονίζει τη σημασία της ακριβούς και έγκαιρης παροχής πληροφοριών από τα κράτη μέλη ως προληπτικού μέτρου στο πλαίσιο του συστήματος ελέγχου και, κατά συνέπεια, την ανάγκη σύνδεσης της ΕΠΔ με τον χρηματοοικονομικό και λογιστικό έλεγχο· επαναλαμβάνει την άποψή του σύμφωνα με την οποία το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης (ΣΕΠ) πρέπει να καλύπτει και τα ευρωπαϊκά κονδύλια η διαχείριση των οποίων πραγματοποιείται σε συνεργασία με τα κράτη μέλη·
11. επαναλαμβάνει το αίτημά του για παροχή πληροφοριών σχετικά με τις ανακτήσεις και αποσύρσεις στο πλαίσιο της ΕΠΔ· ζητεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν πλήρως αυτές τις πληροφορίες και από την Επιτροπή να τις διαθέτει στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή και στο κοινό παράλληλα με πληροφορίες σχετικά με δημοσιονομικές διορθώσεις και περιπτώσεις απάτης·
12. ζητεί από τους ελεγκτές να τηρήσουν σκληρότερη στάση όσον αφορά τις απαιτήσεις επικοινωνίας και ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος «κατονομασίας και ονειδισμού» και της εφαρμογής δημοσιονομικών διορθώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης·
13. επικροτεί τις προσπάθειες της Επιτροπής και του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την εναρμόνιση των μεθόδων ελέγχου τους·

Διαφάνεια και εταιρική σχέση

14. υπογραμμίζει ότι οι ελάχιστες προδιαγραφές διαβουλεύσεων αποτελούν συστατικό στοιχείο της ΕΠΔ και επικροτεί το γεγονός ότι αυτές οι προδιαγραφές έχουν προωθηθεί και εφαρμοστεί από την Επιτροπή όσον αφορά την πολιτική συνοχής· καλεί, ωστόσο, την Επιτροπή να επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να παρέχουν την απαραίτητη ανάδραση σχετικά με την ποιότητα της ίδιας της διαδικασίας διαβουλεύσεων· καλεί τις περιφέρειες και τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν την υπάρχουσα εμπειρία της ΕΕ κατά τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη·

15. επαναλαμβάνει την άποψή του ότι η εταιρική σχέση μπορεί να συμβάλει στη διαφάνεια, την ανταπόκριση, την αποτελεσματικότητα και τη νομιμότητα σε όλες τις φάσεις του προγραμματισμού και της υλοποίησης της συνοχής και μπορεί να αυξήσει την προσήλωση στα αποτελέσματα των προγραμμάτων και τον δημόσιο ενστερνισμό τους· καλεί, συνεπώς, τα κράτη μέλη και τις διαχειριστικές αρχές να επιτύχουν μεγαλύτερη συμμετοχή των εταίρων σε όλες τις φάσεις του προγραμματισμού και της υλοποίησης της συνοχής σε πρώιμο στάδιο και να τους παρέχουν πλήρη πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα των σχεδίων, με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση της εμπειρίας και της γνώσης τους·
16. ζητεί περισσότερη καθοδήγηση από την Επιτροπή σχετικά με τον τρόπο πρακτικής εφαρμογής της ρήτρας εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο των υφιστάμενων προγραμμάτων, καθώς και επαρκώς δεσμευτικούς κανόνες εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο μελλοντικών ρυθμιστικών κειμένων·
17. ζητεί την παροχή καλύτερα στοχευμένης και τακτικότερης ενημέρωσης προς τους οργανισμούς εταίρους και ενισχυμένη χρήση τεχνικής βοήθειας για τη στήριξη της εταιρικής σχέσης, μεταξύ άλλων με το να προσφέρεται στους οργανισμούς εταίρους η δυνατότητα συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης τα οποία διοργανώνονται για τους φορείς εφαρμογής·

Βελτίωση της διαφάνειας όσον αφορά τη χρηματοδότηση σημαντικών σχεδίων από την ΕΕ

18. ζητεί την έγκαιρη δημοσίευση πληροφοριών μέσω του διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένης της άμεσης πρόσβασης στα έγγραφα των σημαντικών σχεδίων (αίτηση, μελέτη σκοπιμότητας, ανάλυση κόστους-οφέλους, εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων κ.λπ.), το συντομότερο δυνατό μετά τη λήψη από την Επιτροπή της αίτησης κράτους μέλους για χρηματοδότηση και πριν από τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης περί χρηματοδότησης – αυτή η ιστοσελίδα της Επιτροπής πρέπει να επιτρέπει την υποβολή παρατηρήσεων για τα σχέδια αυτά·
19. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΟΧΗ

Η ενημέρωση του κοινού σχετικά με τους αποδέκτες των κονδυλίων της ΕΕ αποτελεί ακρογωνιαίό λίθο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για τη διαφάνεια (ΕΠΔ). Τα άρθρα 30 παράγραφος 3 και 53β παράγραφος 2 στοιχείο δ) του δημοσιονομικού κανονισμού απαιτούν από τα κράτη να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο κατανομής των κονδυλίων της ΕΕ στο πλαίσιο της κοινής διαχείρισης, ιδίως μέσω της εκ των υστέρων δημοσιοποίησης των δικαιούχων. Όσον αφορά τη δημοσιοποίηση των δικαιούχων των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, η εν λόγω υποχρέωση συγκεκριμενοποιείται περαιτέρω από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής. Το άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού απαιτεί τη δημοσιοποίηση τριών κατηγοριών πληροφοριών: α) του καταλόγου των δικαιούχων, β) των ονομασιών των πράξεων και γ) του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται στις πράξεις αυτές.

Παρατηρούνται πολλές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και των διαχειριστικών αρχών όσον αφορά την ερμηνεία αυτών των ελάχιστων απαιτήσεων της ΕΠΔ. Πρόκειται για διαφορές τόσο στις διοικητικές ικανότητες όσο και στις πολιτιστικές και διοικητικές παραδόσεις και συμπεριφορές. Οι διαφορετικές προσεγγίσεις των ελάχιστων απαιτήσεων της ΕΠΔ ή οι διαφορετικές ερμηνείες τους καθίστανται δυνατές λόγω του σχετικά χαλαρού νομικού πλαισίου που υπαγορεύει την υποχρέωση δημοσιοποίησης δεδομένων των δικαιούχων. Πιο συγκεκριμένα, επικρατεί ασάφεια ως προς τον ορισμό των δικαιούχων και το προς δημοσίευση ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται στους δικαιούχους (ποσά που δεσμεύονται έναντι ποσών που πράγματι χορηγούνται).

Η Επιτροπή περιορίζεται στην πρόταση ενός κοινού ενδεικτικού προτύπου για τη δημοσιοποίηση των δεδομένων και στην παροχή προς τους ευρωπαίους πολίτες, μέσω του ιστότοπου της ΓΔ REGIO, συνδέσμων για τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις όπου τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν τα απαιτούμενα δεδομένα για τους δικαιούχους του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής. Καθώς τα προαναφερθέντα ταμεία εφαρμόζουν το σύστημα «κοινής διαχείρισης», οι εν λόγω σύνδεσμοι και το περιεχόμενό τους αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών και βασίζονται σε πληροφορίες που παρέχουν οι διαχειριστικές αρχές. Οι διαφορές στην παρουσίαση και στις προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα δεν επιτρέπουν την πλήρη σύγκριση σε επίπεδο ΕΕ.

Ενώ κανένα κράτος μέλος δεν δημοσιοποιεί λιγότερα δεδομένα από αυτά που ορίζουν οι ελάχιστες απαιτήσεις (αν και ορισμένα προγράμματα εδαφικής συνεργασίας δεν συμμορφώνονται πλήρως), ορισμένα κράτη μέλη επιλέγουν τη δημοσιοποίηση πρόσθετων πληροφοριών (π.χ. στόχοι των σχεδίων, ομάδες-στόχοι στην περίπτωση του ΕΚΤ κ.λπ.): ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν αποτελεί απαίτηση που ορίζεται στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1) Κοινή διαχείριση

Το άρθρο 69 του κανονισμού αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου αναφέρει ότι «το κράτος μέλος και η διαχειριστική αρχή για το επιχειρησιακό πρόγραμμα παρέχουν πληροφορίες όσον αφορά τις πράξεις και τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και εξασφαλίζουν τη σχετική δημοσιότητα. Η πληροφόρηση απευθύνεται στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στους δικαιούχους με στόχο την προβολή του ρόλου της Κοινότητας και τη διασφάλιση της διαφάνειας της συνδρομής των Ταμείων».

Το κεφάλαιο «Ενημέρωση και δημοσιότητα» του κανονισμού αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής ορίζει λεπτομερώς τις απαιτήσεις δημοσιότητας. Όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία πρέπει να καλύπτονται από επικοινωνιακό σχέδιο, το οποίο εκπονείται από τη διαχειριστική αρχή ή το κράτος μέλος και υποβάλλεται για παρατηρήσεις και έγκριση στην Επιτροπή. Το επικοινωνιακό σχέδιο καθορίζει τις δραστηριότητες προώθησης για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα και τον τρόπο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ όσον αφορά την προβολή. Η παρουσίαση των ελάχιστων απαιτήσεων της ΕΠΔ σχετικά με τη δημοσιοποίηση των δικαιούχων αποτελεί μέρος του επικοινωνιακού σχεδίου, αν και δεν υπάρχει επίσημη σύνδεση μεταξύ της ΕΠΔ και του επικοινωνιακού σχεδίου. Οι αρχές που είναι αρμόδιες για τα προγράμματα, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων ενημέρωσης, απαιτείται να επενδύουν στην καθοδήγηση και κατάρτιση των δικαιούχων και των φορέων που συμμετέχουν στην υλοποίηση των προγραμμάτων. Η Επιτροπή παρέχει επίσης καθοδήγηση και κατάρτιση, ωστόσο, για να έχει η ενημέρωση αυτή αντίκτυπο, πρέπει να προωθείται κατά μήκος της αλυσίδας των δικαιούχων.

Ο εκτελεστικός κανονισμός προβλέπει τη δημιουργία ενωσιακού δικτύου υπεύθυνων επικοινωνίας με αρμοδιότητα σε επίπεδο διαχειριστικής αρχής. Σε αυτό το πλαίσιο δημιουργήθηκε το δίκτυο INFORM για το ΕΤΠΑ. Η συνοχή σε επίπεδο ΕΕ παρέχεται επίσης μέσω συμβουλευτικής δομής της επιτροπής συντονισμού των Ταμείων (COCOF), η οποία συνέρχεται πολλές φορές ετησίως. Προωθεί την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των διάφορων διαρθρωτικών ταμείων και ενθαρρύνει την εθνική συνεργασία για την προώθηση της στήριξης της διαρθρωτικής χρηματοδότησης της ΕΕ. Μέσω της ρύθμισης αυτών των δικτύων και της άσκησης πίεσης από τους ομοτίμους που συμμετέχουν σε αυτά, η Επιτροπή υιοθετεί προσέγγιση προώθησης έναντι της ΕΠΔ αντί να επιβάλλει τη ρύθμιση στις διαχειριστικές αρχές, ενώ αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών να εγγυώνται την ακρίβεια των δεδομένων που δημοσιεύονται.

Παρότι στο πλαίσιο ενός αποκεντρωμένου συστήματος εφαρμογής η διάδοση πληροφοριών αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της ορθής διαχείρισης και του ελέγχου και συμβάλλει στην πρόληψη της εμφάνισης προβλημάτων και στην ενίσχυση της συμμόρφωσης, δεν υφίσταται σύνδεση μεταξύ της πρωτοβουλίας για τη διαφάνεια των δεδομένων και του χρηματοοικονομικού και λογιστικού ελέγχου, ο οποίος υπόκειται σε μεγαλύτερη ρύθμιση και συνεπάγεται περισσότερες δεσμεύσεις.

2) Εταιρική σχέση

Η ΕΠΔ πρέπει να έχει σημαντικό αντίκτυπο στους κανόνες της διαφανούς εταιρικής σχέσης στις αρχικές και μετέπειτα φάσεις της διαδικασίας προγραμματισμού.

Η εταιρική σχέση και, ιδίως, η συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στο σύστημα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής μπορεί να επιτελέσει ποικίλες λειτουργίες. Καταρχάς, μπορεί να βελτιώσει την ανταπόκριση των προγραμμάτων, μέσω της καλύτερης ευθυγράμμισης των στρατηγικών με τις ανάγκες πολιτικής και της συμβολής στην εφαρμογή και βελτίωση των συνθηκών οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη: προστασία του περιβάλλοντος, ισότητα των φύλων, κοινωνική ενσωμάτωση, ανάγκες των ατόμων με αναπηρία κ.λπ. Δεύτερον, μπορεί να αυξήσει την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων επιτρέποντας στις διαχειριστικές αρχές την πρόσβαση σε γνώση, η οποία αφορά τον τόπο και χρησιμοποιείται για τη βελτίωση της στόχευσης των παρεμβάσεων, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτόν την απορρόφηση των κονδυλίων και την ποιότητα των σχεδίων. Και τρίτον, μπορεί να συμβάλει στη βελτιωμένη υποχρέωση λογοδοσίας, στον βαθμό που οι εταίροι δύνανται να λειτουργούν ως αναμεταδότες και πολλαπλασιαστές των πληροφοριών που αφορούν τα προγράμματα στις περιφέρειές τους (αυξάνοντας, συνεπώς, τη διαφάνεια και την ενημέρωση) και διαθέτουν αρχές αρμόδιες για τα προγράμματα, οι οποίες λογοδοτούν για τις ενέργειες που πραγματοποιούνται και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται. Ως εκ τούτου, η εταιρική σχέση συμβάλλει στην ενίσχυση του δημόσιου ενστερνισμού των υποστηριζόμενων σχεδίων και της νομιμότητας της πολιτικής συνοχής της ΕΕ.

Το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου απαιτεί η εταιρική σχέση να καλύπτει τα διάφορα στάδια του σχεδιασμού και της εφαρμογής των προγραμμάτων: από την εκπόνηση έως την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Ωστόσο, πέραν του προοιμίου του κανονισμού και του συγκεκριμένου άρθρου σχετικά με την αρχή της εταιρικής σχέσης, οι αναφορές σε εταίρους ή εταιρική σχέση στις ενότητες περί επιχειρήσεων των ρυθμιστικών κειμένων είναι πολύ περιορισμένες. Δεν παρέχονται ακριβείς και επίσημα δεσμευτικές οδηγίες ή καθοδήγηση από την Επιτροπή σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης. Με αυτόν τον τρόπο η πραγματική ερμηνεία του τρόπου συμμόρφωσης προς το άρθρο 11 επαφίεται στις αρχές των κρατών μελών και, κατά συνέπεια, η εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης εξαρτάται από τις εθνικές παραδόσεις και πρακτικές. Ο ρόλος της Επιτροπής φαίνεται να είναι υπερβολικά παθητικός και να περιορίζεται στην παρατήρηση.

Παρά την ευρεία συναίνεση σχετικά με τη σημασία της εταιρικής σχέσης για την επιτυχία και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συμμετέχουν περισσότερο στα στάδια του σχεδιασμού των προγραμμάτων παρά σε άλλα στάδια της διαχείρισης των προγραμμάτων.

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 41 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει ή να απορρίπτει σημαντικά σχέδια –δηλαδή πράξεις άνω των 25

εκατομμυρίων ευρώ στον τομέα του περιβάλλοντος ή 50 εκατομμυρίων ευρώ σε άλλους τομείς— που υποβάλλονται από τα κράτη μέλη.

Η δημοσίευση πληροφοριών μέσω του Διαδικτύου σχετικά με σημαντικά σχέδια πριν από τη λήψη της απόφασης για τη χρηματοδότησή τους αποτελεί κοινή πρακτική μεταξύ των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελεί λυπηρή εξαίρεση. Δεν συντρέχει κανένας λόγος για τον οποίο τα πρότυπα διαφάνειάς της πρέπει να είναι χαμηλότερα των προτύπων της ΕΤΕπ. Η ΓΔ REGIO πρέπει να δημιουργήσει μια ιστοσελίδα, η οποία θα περιέχει κατάλογο των σημαντικών σχεδίων, βασιζόμενη στο παράδειγμα της ιστοσελίδας της ΕΤΕπ. Αυτή η ιστοσελίδα θα πρέπει επίσης να επιτρέπει την υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με σχέδια αυτού του είδους, ώστε να μπορεί η Επιτροπή να επωφεληθεί από πλήθος πηγών πληροφοριών όσον αφορά τα υποβληθέντα σχέδια, γεγονός το οποίο θα της επιτρέψει να λαμβάνει καλύτερες και πιο τεκμηριωμένες αποφάσεις.